

Periko Zorritzto

(Asier Legarreta)

EUSKERAZALEAK ALKARTEA. BILBAO.

2015eko sari leiketa. Irugarren saria.

Nire aita 1899.urtean jaio zan. Berak idatzitako idazkia topau neban etxea atontzen nembilela. Auxe inoen paper zarrean izkiriaturako berbok:

" Artu eben lenengo lana zera izan zoan; ardiok erakutsi eta bide batez ardien kortie.

Arek gordeta euki euen ara etxera joan orduko erropa-maletie. Ara etxera bidien gaztaina andi-andi bat eoan bidien, eta an, ba maletie gorde ein euen. Joan zan etxera ezebe barik, on zan moduen.

Gero bota eren ogera, lo eiten pastore-txabolara, eta an lo ein eta urrengo egunien etorri jakien barrero. Ardiok zer ein bitzien edo zertu, eta joan zan. Eta joan jakozan alantxik egun partidie. Ondo gobernetotziezan ardiok. Gusture egon zien.

Danak gusture egon zien.

Etorri zien erriko jaiek eta esatzien, ba arratsaldien ia berari be itxikotzien festara joaten .

Baietz esaeutsan amak. Amak pozik eukan a neskie, mutil eiten euen bertan baia neskie izen zan bera, eta ondo, oso pozik euki euen eta.

Bueno ba, bete euzen ardiok ondo, sartu euzen txabolan. Joan zan basora, gaztainen barruen ekezan beran erropak, jantzi ebazan bere erropak eta arek mutil erropak an itxieuzen gaztainen barruen, an bertan.

Joan zan erremerira elegante jantzite eta joan zanien erremerira, errira ailegeta inguruen, gazte bat zertu ein jakon eta ak.

Aa gattie ezetzeuen, etxeko uzaba izen zan, beren uzaba aixe izen zan.

Asi die berbetan eta ba, enamorau die. Arkalaz gustu die eta egune emoeben an, arratsaldien moduen, eta gero iluntzie.

Eta mutilek esatzen:

- Etxera lagundu bitzut.

- Ez, ezetan bez ezpabe nire aitek ilgo neu mutilaz joan nazela entzuten badeu eta.

Mutilorrek bertan itxi euen ainbeste gure izeotzen neskeri. Berbetan:

- Beno amentxe partiduko gara orduen eta partidu zien.

- Bier etorriko zara? -esatzen mutilek, eta:

- Eztakiat ba, aitek ixten baost bai -esatzen neskeri.

Joan zan neskeri etxera ta, neskek ezotzen itxi gure izen erremeriara joaten, baia a neskek baino arinau etxera joan zan eta arek amamari, etxien eken amamari, kontuek kontotzezan, an zer ikusi euen eta erremerien zertzuk ikusi ozen kontotzezan.

Etxera etorri ziernean neskek e:

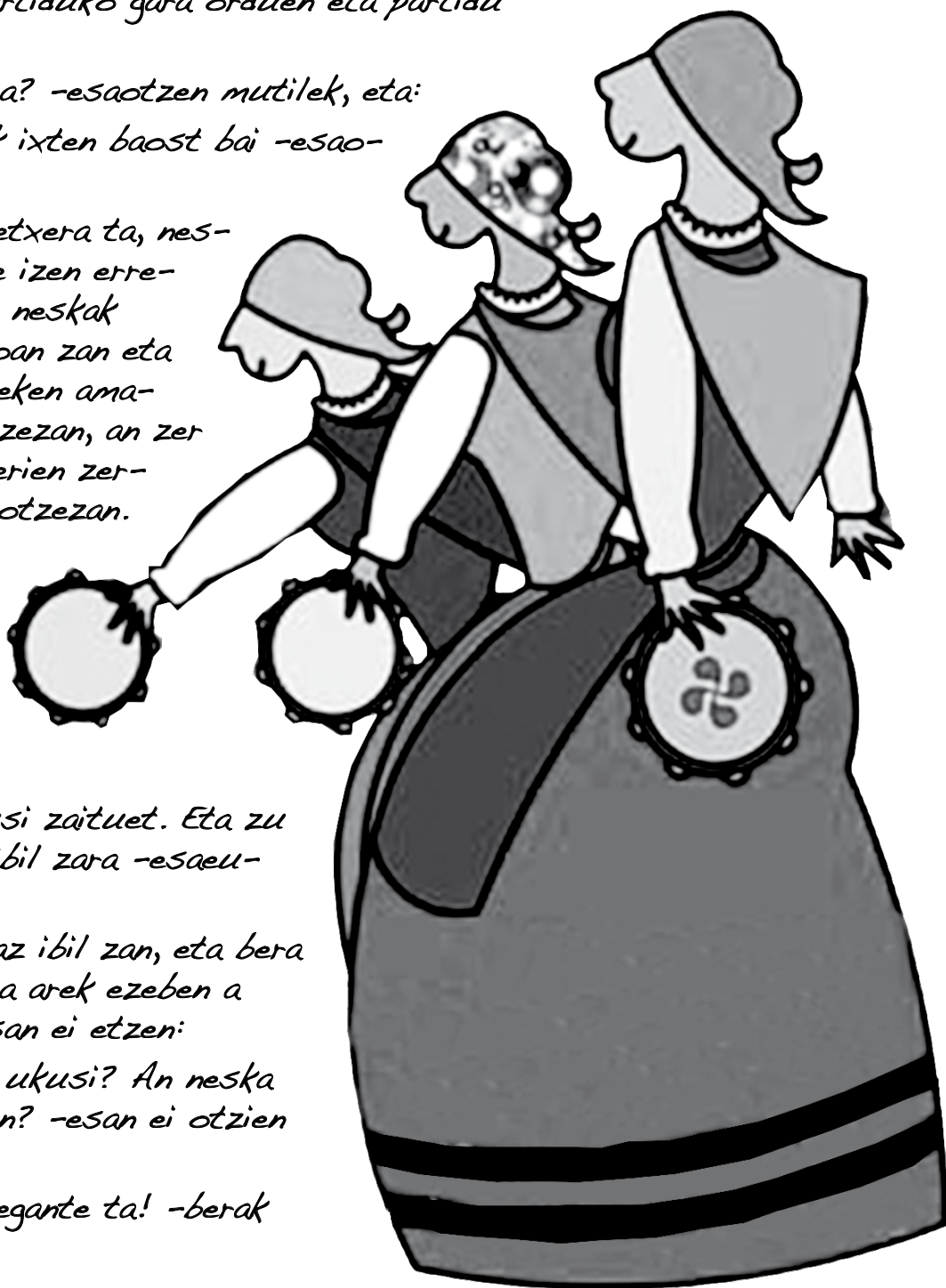
- Nun egoaz i ba? I bazterren baten sartute egoaz. Inun be ezaz ukusi.

- Nik bai zuek, ikusi zaituet. Eta zu mutil bat az pasioan ibil zara -esautzen neska bateri.

Neska bat nobioagaz ibil zan, eta bera uzabagaz pasioan, baia arek ezeben a ezetzen. Eta eurek esan ei etzen:

- Eta uzaba eztok ukusi? An neska elegante bat az pasioan? -esan ei otzien etxeko kriedak.

-Asko ebilen an elegante ta! -berak kontestau eiotzien.

Gero, ailege da bigarren egune. Esotzie ba, aber itxikotzien atzoko moduen joaten erremeriera, eta baietz. Uzabak barrez pozik, beranari be itxi deion. Ak ez euen uzabak pentseu a danik, baia beranari be itxi deion pozik baietz, joateko.

Joan da oingo egunien elegantiau, uzaba ori zietz enamoreute geratu jako eta gero ez deu jakin zer ein be, eta emootzo sortijetxu bet, eta aber barriro alkar non ikusko eben edo zer eingo eben. Ez dakiela ba, eta partidu dire olan.

Joan die etxera eta uzaba gaixotu ein de. Uzabari bere amak eiten izentzen bazkariteko beti opiltxu bet, eta uzaba ori geixotu danien,

- Uzaba nun de ba? -berak preguntetan izotzie.

- Gaixorik jekuk -aspaldi beten etxoat ukusi eta.

- Geixorik? Neuk osatukot. Itxiztezu orixe eguerdiko opiltxu ori neuri eiten eta neuk osatuko dot. Neuk osatu biot.

- Ixilik egoadi!

Zorritzto esatotzien, eta:

- Ik zorriren bat botakotzek eta gero atarako gaixak danok etxetik.

Eztotzien itxi gure izen kriedak eiten opil ori. Baia ain estimedu euki euen amak,

- Ba eindeuela -esaotzan amak.

Ein deu opil ori eta sartutzo erdi-erdien berak emoneko sortijetxu ori opileri eta eroan dotzo beran amak bazkarie ogera.

Zatitu deuenien a opiltxue, berak neskeri erregale otzen sortijetxue antxe erdien tope dau mutilek. Eta mutilorrek esan deu:

-Nok ein deu au opileu?

Eta neskek beti entzuten eta:

-Ene Periko! Ointxe az akabue ba i! Ointxe joan bijuk danok etxetik kanpora.

Amak atzera:

- Ene semetxue, zer deko ba? -esaotzo eta- nik esaotzut aber nok ein deuen- mutilek atzera. Eta ba, gure Perikok ein jok.

- Perikok egin deu? Eta bai.

- Datorrela ona -esaotzo mutilek ogetik. Eta ama orrek sillie bere kendutzo apurtu ez deien, bere pentsamenduetan, eta ba, deituotzo.

Joan da mutil ori, pastoreori, baia ak e, ara joan zanien e, ondo orraztute eroangoeuen ule ori, eta txapelagaz tapeute.

Eta esotzon atera ailega orduko:

- Zelako enbrie edo zer zara zu? Eta bai:

- Ni aitek ilteko basora botaikoa, berari gatzak aragiari lez baino eztozedala gure eta ilteko basora botaikoa.

-Aber, kenduizu ori txapeleri -esantzo eta,

- Zu esan duzen berbakaz konforme zara? -esaotzen mutilek bertan, arek euren pentsamenduek ei eresan aitek ixten botzen neskeri eta.

Neskiak bai esaotzo mutileri. Eta aor gero, ekarri erezan erropok eta aor ipini eren bodie. Baia neskiek esaotzien bodara irulau erreinuteko erregiek ekarteko bezkaiten.

Ekarri derez danak, ze mutil ori aberatsa zan, eta ipini dere bazkariori eta ipini derez jaten danak.

Esaotzien neskiek ari jatekoari gatzik ezebe ez ipinteko, danak gatz barik ipinteko. Artzen ei euen erregeorrek au eta bestie be, eta ezin jan, gatz barik ezin jan. Eta lotsatute gelditu kasik errege ori.

Eta beno, bezkarie be akaba zaniien, neskiari pase da aber danak ondo dauzen, preguntotzie ondo dauzen banan-banan danari eta ba, ondo danak. Eta aiteana ailege daniien preguntotze ari be bestiei moduen eta

- Ba, ondo -esaotzo. Eta:

*- Ondo ez, -alabiek esaotzo -
Ondo ez -auxe kontestaotzo-
Ondo egoteko, a biotza eta nire atzamar txikie artu zainuzanien e... Akordetan zara?*

Aite ori zertu ei zan zietz, paseute geratu ei jakien eta -bueno ba, ni aixe naz. Aite orrek artu ei eban alabiori antxe, eta a izen ei zan gatzak aragieri gure izeotzon ori.

Eta erreinurik erdie areri emontzo. Aberastute itxi eban ziero."

Au irakurri nendunean ulertu neban nire aitak ainbeste urtetan gordeta eukan sekretua. Izekoa zan neskatilea, eta gu be etxe onekoak ginen, izekoak alantxik gura ebalako.

